

Vakmensen bouwen vrijwillig natuurspeelplek 'Vluchtelingen helpen hier te aarden'

Met veel vrijwillige én deskundige handen is in Nijmegen in vijf dagen tijd een natuurspeelplaats gebouwd. De vluchtelingenkinderen van opvanglocatie Heumensoord kunnen hier ravotten, maar ook bezoekers van het gelijknamige natuurgebied. „Dit is meer dan oude spullen inleveren. Hier konden we echt met ons werk iets doen om mensen op drift te helpen een voet op Nederlandse bodem te krijgen.”

Tekst Miranda Vrolijk | Beeld Springzaad

Barry Bimmerman van De Twee Heren uit het Noord-Hollandse Grootebroek legt uit hoe een motorkettingzaag werkt. Samen met compagnon Jan de Vries heeft hij het klim- en klauterparcours (foto boven) ontworpen en aangelegd.

Van Haren in Groningen tot Middelburg in Zeeland: de veertig vakmensen die meewerkten aan de opbouw van de natuurspeelplaats kwamen overal vandaan. Zij zijn óf lid van vakvereniging Wilde Weelde (ecologische hoveniers) óf aangesloten bij Stichting Springzaad (netwerk voor natuur en kinderen). Volgens Sigrun Lobst – die samen met Petra Wevers de vrijwillige inzet coördineerde – waren veel bedrijven blij uiteindelijk echt iets met hun werk voor de vluchtelingen te kunnen doen. „Ondanks dat we het allemaal heel druk hebben, zet je je dan toch een dag of meer in, omdat je werkelijk ter plekke kunt helpen.”

Natuurgebied Heumensoord nabij Nijmegen herbergt één van de grootste tijdelijke opvanglocaties voor vluchtelingen. Zo'n drieduizend mensen onder wie veel kinderen, verblijven in de paviljoens.

Voor Natuurmonumenten, eigenaar van de grond, aanleiding om onder haar vrijwilligers en medewerkers geld in te zamelen voor een tijdelijke natuurspeelplaats naast het terrein. Sigrun Lobst, die gespecialiseerd is in het ontwerpen van speellandschappen, werd gevraagd een schetsontwerp te maken. Met de hulp van hoveniersbedrijf BTL, aannemer André Weijers en de speelnatuurspecialisten uit het netwerk van Springzaad en Wilde Weelde is in november de speelplek gerealiseerd.

Het terrein ligt buiten de hekken van de opvanglocatie, omdat Natuurmonumenten wil dat de plek ook toegankelijk is voor bezoekers van het natuurgebied. De speelplek is tijdelijk want het terrein wordt voor de Nijmeegse Vierdaagse in juli gebruikt door Defensie om de militairen die meelopen, te huisvesten.

„We mochten bijvoorbeeld niet in de bodem roeren om reliëf aan te brengen of bomen kappen”, legt de ontwerper uit. „Het is nu dan ook meer een verzameling van speelelementen geworden, dan echt een speellandschap wat ik normaal gesproken maak.”

Lobst maakte een schets voor de speelplek. Natuurmonumenten zelf stelde het benodigde hout ter beschikking, afkomstig uit productiebossen. „Het ingezamelde geld wilde ik zo efficiënt mogelijk besteden. Voor de donateurs is het een groot bedrag, maar voor het realiseren van een speelplaats was het natuurlijk te weinig.” Daarom besloot de ontwerper om een beroep te doen op de Wilde Weelde en Springzaad. Hieraan zijn bedrijven verbonden die veel ervaring hebben met de aanleg van natuurlijke speelplaatsen. „Zij hebben genoeg

aan een schetsontwerp. Zij weten precies hoe ze de elementen moeten maken zodat ze ook veilig zijn, wat erg belangrijk is. Bovendien zijn ze gewend om aan participatieprojecten deel te nemen.” Wat handig was richting de vluchtelingen die spontaan kwamen meehelpen.

Aan de hand van wat de bedrijven aan kennis en kunde aanboden, heeft Lobst de verschillende speelelementen verdeeld. Ze stelde groepen van drie à vier personen samen die verantwoordelijk waren voor één bepaald element. „Ik leverde foto's van de bestaande situatie aan, gegevens over het bodemprofiel en een schets van het element, zij brachten de benodigde gereedschappen en materialen mee.” Zo is er een zandspeelplek met houten boomstamtafels gemaakt, een heuvel met daarin een glijbaan, rioolbuis en trapelementen verwerkt,

Veertig professionals van Wilde Weelde en Springzaad werkten vrijwillig aan de natuurspeelplaats van Heumensoord.

Paul Paardekooper van Paardekooper Tuinen in Wageningen in gesprek met een van de vluchtelingenkinderen.

De contouren van de zandspeelplek zijn klaar. Nu het is wachten op het zand.

De boomstammen van Natuurmonumenten zijn ook gebruikt om een zandbak te maken. Na een eerste aarzeling bakken de kinderen nu volop taarten met zand.

Met vereende krachten worden de palen gezet van de metallofoon, dit reusachtige muziekinstrument is ontworpen door Hans van Dorp, Klank- en Vormgeving (www.hansvandorp.com).

Op de boomstammen van de metallofoon zijn metalen platen bevestigd. Door met takken tegen de platen te slaan, kunnen kinderen samen muziek maken. „Muziek is bij ook uitstek iets wat verbindt.”

een fietscrossbaan, hoge klimstoelen, een huttenbouwplek en een verzameling zitelementen bij de hoofdingang.

Metallofoon

Ook waren er bedrijven die aanboden om zelf ontworpen elementen aan te leggen. Zo hebben de Twee Heren uit het Noord-Hollandse Grootebroek in 1,5 dag een touwklimparcours aangelegd. „Die werken zo efficiënt, dat is geweldig om te zien”, zegt Lobst. Een ander voorbeeld is de zogenoemde metallofoon van Hans van Dorp. Met dit reusachtige muziekinstrument bestaande uit rechtopstaande boomstammen waaraan metalen platen zijn bevestigd, kunnen kinderen samen muziek maken. De gemeente Nijmegen doneerde een aantal toestellen die ze over had. „Geen afgekeurde toestellen”, benadrukt Lobst. Deze schommel, glijbaan en wipkippen zijn door BTL op het terrein geplaatst. Door al deze vrijwillige inbreng kon het door Natuurmonumenten ingezamelde geld besteed worden aan de benodigde materialen Zelfs het keuren van de elementen is vrijwillig gedaan door Koen de Maertelaere van Kinderspel.

Het liefst had Lobst de speelplaats helemaal samen met de vluchtelingen aangelegd, omdat veel van hen zich

hier willen inzetten om zo in contact te komen met Nederlanders en de taal te oefenen. Maar om dat op korte termijn te organiseren met het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) bleek te ingewikkeld. Daarom heeft ze het nu spontaan laten gebeuren. „En dat werkte net zo goed.” De reuring van de aanleg trok elke dag bekijks van zowel kinderen als volwassenen. Verschillende kinderen hebben meegeholpen met het graven van gaten, het vullen van de zandspeelplek en het samen met de boswachter verzamelen van hout voor de huttenbouwplek. „Die persoonlijke aandacht, laten zien dat we ze nodig hebben, daar zijn kinderen gevoelig voor.” Ook verzamelde zich op de meest zonnige plek elke dag mensen die kwamen kijken. „Op die plek, die het meest aangenaam is, hebben we daarom met de boomstammen een verzameling zitelementen gemaakt.”

Hoofd, schouders, knie en teen

Soms was het nodig om de kinderen een beetje op weg te helpen met het spelen. Zo was de zandbak in hun ogen 'af' toen die was gevuld met zand. „Een van de vrijwilligers is daarom naar de kringloop gegaan om wat zandbakspullen te halen”, zegt Lobst. Na het bakken van de eerste zandtaart door de vrijwilliger,

kreeg die al snel navolging van de kinderen. De taalbarrière speelde geen rol bij het contact met de vluchtelingen, „met handen en voeten kom je een heel eind. Bovendien was het voor de kinderen een mooie gelegenheid om hun pas geleerde Nederlands in de praktijk te brengen. Zo zongen we een van de laatste dagen al met ze 'Hoofd, schouders, knie en teen'.”

En hoe gaat het nu verder? Op 13 december is de speelplek officieel geopend. Volgens Lobst zou het mooi zijn als de vrijwilligersgemeenschap van Natuurmonumenten zich over de plek ontfermt. Zij adviseert hen om op vaste tijden naar de opvanglocatie te komen en spullen zoals touwen en scheppen mee te nemen voor de kinderen om mee te spelen op het terrein. „Daarnaast zou het goed zijn om de volwassenen en kinderen verder het bos mee in te nemen, want dat doen veel vluchtelingen niet. Dat dat hier gewoon veilig is, daarvan zijn ze zich waarschijnlijk niet bewust.” Wat Lobst vooral ook hoopt, is dat binnen het vak de speelplek van Heumensoord navolging krijgt. „Het gezamenlijk doen, kun je heel goed gebruiken als communicatiemiddel. Tuinieren is bij uitstek het middel om ergens te aarden, hiermee kunnen we de vluchtelingen helpen om letterlijk een voet op Nederlandse bodem te krijgen.”